

Școala Națională de Studii Politice și Administrativă

Școala Doctorală de Științe Politice - Relații Internaționale

TEZĂ DE DOCTORAT

Securitzarea frontierelor Uniunii Europene în contextul crizei refugiaților sirieni.

Nevoia de regândire a politicii europene privind azilul și migrația

Coordonator științific:

Prof. Univ. Dr. Ioan Mircea PAȘCU

Doctorand:

Amira SAWAN

București

2020

Rezumat

Prezenta teză de doctorat are drept obiectiv de cercetare realizarea unei analize amănunțite a recentelor evoluții din cadrul politicii de securizare a frontierelor Uniunii Europene în contextul pe care îl voi numi „criza europeană a refugiaților sirieni din anul 2015”, din rațiuni pe care le voi descrie ulterior, utilizând perspectiva securității drept un fenomen construit social, propusă prin constructivism și în special de către reprezentanții de Școlii de la Copenhaga, din dorința de a propune o alternativă viabilă pentru politica europeană comună de azil și migrație. În acest sens, centrale în analiza mea vor fi conceptele de securizare și securitate politică pe care le voi utiliza în scopul realizării analizei efective a procesului de securizare a frontierelor pe care îl consider drept un mecanism de relegitimare a procesului de integrare politică europeană.

Odată cu declanșarea Primăverii arabe și intervenția forțelor NATO din Libia din 2011, asistăm la o intensificare a numărului de sosiri pe teritoriul UE, însă în cadrul prezentei lucrări am decis să îmi focalizez atenția exclusiv asupra crizei europene refugiaților sirieni declanșate în anul 2015. Sunt deplin conștientă că începând cu anul 2015 asistăm la o criză europeană a refugiaților generalizată, însă pentru realizarea analizei în cadrul prezentei lucrări am ales să mă refer exclusiv la criza generată de refugiații sirieni. Prezenta decizie este fundamentată în elemente precum: gravitatea și urgența situației din Siria, considerată cea mai mare criză a umanității după cel de-al doilea Război Mondial; faptul că la granițele UE a ajuns cel mai mare număr solicitanți de azil din toate timpurile, majoritatea fiind originari din Siria, situație care din păcate continuă și în prezent; disponibilitatea Germaniei de a primi refugiați viza exclusiv sirieni sau cel puțin acest aspect a fost prezentat în declarațiile publice ale liderilor săi; existența unei departajări clare la nivelul măsurilor UE adoptate ca urmare a prezentei crize între refugiații sirieni și ceilalți. În plus, un alt motiv pentru care am decis să abordez exclusiv criza europeană a refugiaților sirieni constă în faptul că sunt de părere că modul în care UE s-a raportat la criza din Siria reprezintă unul dintre cele mai bune exemple pentru a putea înțelege mai bine noua abordare a UE privind zona MENA. În acest sens, consider că datorită importanței sale regionale, la care se adaugă potențialul impact pe care o intervenție militară în Siria l-ar fi avut, UE a ales adoptarea unei abordări politice și umanitare asupra conflictului sirian, considerând

necesar să se alăture luptei împotriva unui rău mai mare - Statul Islamic, idee valabilă și în cadrul modului în care UE abordează noua criză a refugiaților sirieni de la granița Greciei cu Turcia declanșată în martie 2020, reprezentând o oportunitate pentru rolul său global. La final, aș dori să aduc în discuție și originile mele siriene, fiind de părere că astfel, am putut aduce o plus valoare prezentului demers de cercetare.

Ipoteza principală de cercetare de la care am pornit în demersul meu are la bază ideea că odată cu criza europeană a refugiaților sirieni și a consecințelor resimțite la nivelul statelor membre, abordarea anterioară a politicii privind migrația și frontierele europene nu mai putea fi aplicabilă, iar efectele acestora vor fi de durată. În acest sens, consider că odată cu criza refugiaților s-a determinat o securitzare a frontierelor atât la nivelul statelor membre, cât și în cadrul UE ca întreg, fiind adoptate o serie de politici anti-imigraționiste și de îngrădire a frontierelor, contrare angajamentelor asumate prin tratatele de aderare la UE, fiind totodată încălcate și prevederi ale tratatelor internaționale, afectând chiar și funcționarea Acordului Schengen, care nu a fost conceput pentru libera circulație a refugiaților în interiorul UE. Cu alte cuvinte, sunt de părere că din cauza faptului că UE a acționat sub imperiul urgenței, fiind nevoită să improvizeze în fața dimensiunii impresionante a valului de refugiați, nu a putut să răspundă într-un mod adecvat acestei crize, fiind martorii unei adevărate „bătălii” pentru întărirea frontierelor sale, generată de incapacitatea sa de a mobiliza statele membre în a adopta măsuri coordonate și solidare față de statele membre care au fost supuse direct presiunii exercitate de către refugiați.

În realizarea acestui demers de cercetare, mi-am propus să adopt o abordare interdisciplinară, ce presupune îmbinarea instrumentelor și abordărilor din domeniul științelor politice, în special din relațiile internaționale și științele juridice. În ceea ce privește metodologia de cercetare pe care am utilizat-o, aceasta a presupus o îmbinare de instrumente cantitative și calitative, ambele fiind menite să sprijine argumentarea ipotezei principale de cercetare. În ceea ce privește metoda calitativă de cercetare, aceasta se va regăsi în prezentul proiect de cercetare prin utilizarea teoriei fundamentale și a studiului de caz, precum și realizarea de interviuri. Astfel, pornind de la teoria securitzării aparținând Școlii de la Copenhaga, intenționez să realizez o analiză comparativă a acțiunilor care au condus la securitzarea frontierelor UE. Prin analiza acțiunilor adoptate la nivelul UE, înțeleg identificarea procesului de securitzare

frontierelor, pornind de la contextualizare și utilizarea retoricii specifice, a modului în care a fost politizată problema și care a fost decizia de securitzare. Cu alte cuvinte, primul pas în realizarea acestei cercetări a fost reprezentat de trecerea în revistă a literaturii existente, deopotrivă în ceea ce privește abordarea teoretică, cât și legislația europeană în vigoare privind politica de migrație, azil și integrarea refugiaților, securitatea și frontierele UE, declarații oficiale, rapoarte și studii.

Complementar procesului de aplicare a teoriei fundamentale, am realizat și o serie de interviuri semi-structurate menite a-mi deservi în procesul de înțelegere a cauzelor care au făcut posibile deciziile la nivelul Uniunii Europene privind gestionarea politicii de azil și migrație prin securizarea frontierelor, care au fost argumentele utilizate de liderii europeni, care este percepția publică vis-à-vis de acestea, efectele și modul cum au fost resimțite de către refugiații sirieni, precum și eventualele soluții pe care respondenții le pot oferi pentru soluționarea prezentei crize și adoptarea unei noi politici europene privind migrația și azilul. În ceea ce privește modul de selecționare a persoanelor pentru interviuri, am încercat să cuprind, atât abordarea instituțiilor de interes în materie de azil precum: Comisia Europeană prin Biroul pentru Azil din cadrul Direcției de Justiție și Afaceri Interne; Parlamentul României; UNHCR România; Ministerul Administrației și Internelor prin Inspectoratul General pentru Imigrări; ONG-uri și alte organizații care au în implementare proiecte finanțate prin FAMI sau care se implică activ în integrarea refugiaților și migranților, cât și abordarea refugiaților, prin realizarea unor interviuri cu refugiați din România, Germania și Suedia. Opțiunea mea pentru aceste state membre nu a fost una întâmplătoare: România am ales-o prisma faptului că este statul membru asupra cărui sistem de azil m-am aplecat în mod special, Germania datorită faptului că reprezintă statul membru cu cele mai multe solicitări de azil din UE și Suedia fiindcă reprezintă este o țară cu o lungă tradiție în oferirea de azil persoanelor care au nevoie de protecție internațională.

Cercetarea cantitativă se regăsește în cadrul acestei teze de cercetare prin realizarea procesului de analiză, interpretare și comparare a datelor și informațiilor statistice existente în scopul testării ipotezelor de cercetare, precum și observarea evoluției literaturii de specialitate. În ceea ce privește ipotezele secundare de cercetare, acestea sunt caracteristice fiecărui capitol, iar împreună contribuie la oferirea informațiilor necesare pentru a demonstra ipoteza principală.

Noutatea temei consider că este dată de faptul că mi-am propus ca, pe baza analizei documentelor, aplicarea teoriei și în special prin intermediul interviurilor realizate cu

reprezentanți ai instituțiilor internaționale, europene, naționale, societății civile și refugiații sirieni - principalii beneficiari ai Sistemului European Comun de Azil, să pot emite și prezenta o serie de principii generale privind noua politică europeană comună de azil și migrație.

Prezentul proiect de cercetare este structurat în patru capitole, fiecare dintre acestea având misiunea de a răspunde întrebărilor de cercetare propuse, derivate din obiectivul principal al proiectului. **Primul capitol** cuprinde o analiza a modului în care a fost construită politica externă și de securitate a UE de-a lungul timpului, culminând prezentarea evolutivă a relației Uniunii cu Siria. În realizarea acestui demers am pornit de la ipoteza că securitatea europeană nu este un dat, ea s-a aflat într-un proces continuu de construire și adaptare în funcție de amenințările percepute. Astfel, consider că securitatea europeană presupune atât răspunsul în fața amenințărilor care vin din exterior, ce intră sub incidența PESC, cât și cele din interiorul UE și aflate sub jurisprudența JAI, ambele fiind permanent într-un proces de schimbare și transformare. Un alt aspect important pentru analiza mea a fost cel privind Politica Europeană de Vecinătate și importanța migrației pentru securitatea Uniunii Europene, arătând faptul că frontierele au pentru Uniune un rol esențial în definirea politicii sale, atât internă, cât și externă, la care se adaugă și rolul geopolitic important pe care acestea îl au în apărarea teritoriului său.

Consider că pentru securitatea europeană vecinătatea este esențială prin prisma interesului Uniunii de a avea frontiere bine gestionate, iar existența unor vecini implicați în conflicte violente sau state slabe în care există o criminalitate organizată puternică, o societate disfuncțională sau exploatarea populației, implică o serie de probleme pentru Europa. În acest sens, am prezentat faptul că inițiativele UE de a stabili un cadru unitar și cuprinzător asupra migrației și azilului nu și-au atins efectele dorite, idee întărită de faptul că provocările identificate la adresa securității europene continuau să fie asociate acestor aspecte. Astfel, paradoxul este reprezentat de faptul că, deși legislația UE din domeniu este una extrem de cuprinzătoare, din păcate însă domeniul azilului, parte integrantă a JAI cade sub incidența interguvernamentalismului, iar statele continuă să refuze să adopte o poziție unanimă cu privire la gestionarea comună a crizei a refugiaților, deoarece aceasta se află la limita dintre obligațiile umanitare și cele ce țin de securitatea internă a Uniunii și în special a propriilor cetățeni. Mai mult, consider că UE a ratat avertismentul pe care situațiile umanitare din Afghanistan, Irak și Libia l-au reprezentat din punctul de vedere al presiunii migratoare asupra

frontierelor europene, fapt ce a condus automat la o lipsa de pregătire în fața magnitudinii crizei europene a refugiaților din anul 2015 și a efectelor asociate acesteia.

Un alt aspect analizat în ultima parte din primul capitol vizează relația dintre UE și Siria anterioară crizei, despre care consider că se încadra perfect în cadrul promovat de UE pentru zona MENA, prin care se prioritiza interesul economic în zonă și dorința de a preveni răspândirea radicalismului islamic și migrația ilegală, fapt pentru care au fost stabilite relații puternice cu acei lideri autoritari, împotriva cărora au fost declanșate revoluțiile intitulate generic „Primăvara Arabă”. Astfel, în opinia mea, Siria reprezintă unul dintre cele mai bune exemple pentru a putea înțelege noua abordare a UE privind zona MENA după criza europeană a refugiaților, una de tip non-intervenționist, politică și umanitară în cazul conflictului sirian, prioritizând iminența luptei împotriva unui rău mai mare - Statul Islamic și efectele sale.

Cel de-al doilea capitol este dedicat identificării principalelor prevederi ale teoriei propusă prin constructivism și în special de către reprezentanții de Școlii de la Copenhaga, precum și o parte din principalele sale critici prin intermediul reprezentanților Școlii de la Paris. În acest sens, consider că grila constructivistă de analiză, care presupune faptul că securitatea este un construct social ce poate fi reformulat la nesfârșit, este cea mai potrivită alegere pentru analizarea deciziilor privind securitatea europeană, prin prisma faptului că trăim într-o realitate în plină evoluție, iar amenințările de securitate percepute la începuturile Comunităților Europene nu își mai găsesc aplicabilitatea astăzi, într-o lume globală și interdependentă.

Teoria securitizării, definită în termenii Școlii de la Copenhaga, presupune faptul că securitatea este rezultatul unui proces social, în care problemele de securitate sunt construite pe baza unor acte de vorbire prin care amenințările devin reprezentate, recunoscute și prioritizate, impunând măsuri excepționale care, în absența contextului de amenințare existențială, nu și-ar putea găsi un cadru legal care să le justifice. Mai mult, în perspectiva autorilor, securitizarea, la fel ca și în cazul politizării, trebuie înțeleasă drept un proces construit social și intersubiectiv, care odată înfăptuit (corect sau incorect) devine un fapt politic ce produce consecințe, determinând actorul să acționeze diferit față de cum ar acționa în mod obișnuit. Consider important de subliniat faptul că succesul unei securitizări nu este decis de către actorul securizator, ci de către audiență.

Securitatea politică reprezintă cel de-al treilea concept teoretizat de către autorii Școlii de la Copenhaga, care împreună cu procesul de securitizare, constituie baza teoretică necesară în analiza pe care doresc să o efectuez în cadrul prezentei lucrări. Securitatea politică presupune stabilitatea organizațională a ordinii sociale, iar nucleul sectorului politic este reprezentat de către amenințările nonmilitare la adresa suveranității statale. În acest sens, consider important de subliniat faptul că preocupările securității politice sunt bidirecționale, vizând atât amenințările nonmilitare la adresa unor unități politice nonstatale, cât și pe cele care au drept referent nivelul sistemic precum societatea internațională sau dreptul internațional. Ideea statului, în special identitatea sa națională, ideologia organizatoare și instituțiile sale prin care se exprimă aceasta sunt țintele amenințărilor politice. Altfel spus, amenințările de ordin politic vizează oferirea sau retragerea recunoașterii, sprijinului sau legitimității sau recunoașterii unor unități politice sau ale unor pattern-uri esențiale, de tipul unor structuri, procese sau instituții, existente între ele. Aceste amenințări sunt posibile deoarece identitatea unei unități internaționale nu este un dat, ea reprezintă o categorie general stabilită de subiectivitate internațională, de statalitate, la care unitatea individuală trebuie să se raporteze.

Autorii Școlii de la Copenhaga consideră că instituții precum UE își au legitimitatea în elementele asumate și interiorizate de unitățile componente precum respectul pentru dreptul internațional, etică, politică mondială, existența unei moralități și a unor norme comune, aceasta materializându-se atât în raport cu calculul unor interese statale, dar și față de manifestarea unor obligații care depășesc statul național sau principiile legăturii morale. În ceea ce privește UE, există varii preocupări pe agenda europeană privind securitatea, însă pentru a conduce la securitizare este necesar ca un principiu important, caracteristic ordinii internaționale sau regionale să fie amenințat în mod existențial. Un exemplu în acest sens este prezentat de către Buzan, făcând referire la argumentului caracteristic politicii europene după 1989 până în prezent, și anume ideea că Europa are nevoie de integrare pentru a evita fragmentarea. În acest sens, autorul consideră că integrarea devine urgență, deoarece alternativa sa este fragmentarea, un proces care va distruge proiectul european. Astfel, pentru Europa, fragmentarea devine o amenințare existențială, existând riscul ca o astfel de evoluție va conduce la pierderea iremediabilă a proiectului european.

Cel de-al treilea capitol este dedicat **identificării procesului de securizare a frontierelor europene în contextul crizei refugiaților sirieni și a nevoii de relegitimare a proiectului politic european.** Prin procesul de securizare al frontierelor Uniunii Europene în termenii Școlii de la Copenhaga, înțeleg faptul că **situația excepțională** generată de presiunea exercitată de valurile de refugiați și atitudinea de respingere a solidarității atât la nivelul statelor membre, cât și față de persoanele aflate în suferință din partea unor state membre care au culminat cu adoptarea unor politici anti-imigraționiste și de îngrădire a frontierelor la nivelul individual al acestora, contrare angajamentelor asumate prin aderarea la spațiul Schengen și semnarea tratatelor internaționale din domeniu. În acest sens, consider că una dintre **principalele amenințări percepute la adresa securității politice a UE o reprezintă contestarea și/sau negarea principiului integrării europene, fiind percepută drept o amenințare existențială pentru UE, similară cu cea la adresa suveranității naționale a unui stat.** În realizarea acestui demers de cercetare, am identificat **obiectul referent** ca fiind reprezentat de către **integrarea europeană**, chiar supraviețuirea proiectului politic european care, în opinia mea, a fost amenințată în timpul declanșării crizei refugiaților, prin faptul că unele state membre precum Ungaria, Polonia, Grecia, Italia, depășite fiind de magnitudinea acestui fenomen, au adoptat o serie de atitudini contestatoare materializate prin intermediul unor declarații și măsuri anti-imigraționiste și anti-europene, total contrare spiritului european promovat de către UE, care, în final, au condus practic la suspendarea prevederilor comune asumate prin regulamentele Dublin și Schengen.

Referitor la **actorul securizator**, cel care prezintă și asumă public decizia europeană comună de securizare a obiectului referent, consider că este reprezentat de către **Înaltul Reprezentant al Uniunii pentru Afaceri Externe și Politică de Securitate**, unul dintre vicepreședinții Comisiei Europene, cel care prezidează Consiliul pentru Afaceri Externe, reprezintă Uniunea în chestiunile referitoare la politica externă și de securitate comună, desfășurând în numele UE, dialogul politic cu terții, dar și exprimă poziția Uniunii în cadrul organizațiilor internaționale și al conferințelor internaționale. Consider relevant în acest sens faptul că ÎR a fost mandatat să pregătească și a prezentat public Strategia globală a UE în domeniul politicii externe și de securitate (SGUE), un document de poziție al UE extrem de important pentru a înțelege logica din spatele acțiunilor Uniunii generate ca urmare a crizei europene a refugiaților din anul 2015. Astfel, prin SGUE, doamna Mogherini, identifica

amenințarea percepută, procedând în direcția relegitimării proiectului european, din dorința de a recăpăta importanța și coerența globală dinaintea prezentei crize. În plus, aceasta subliniază pericolului fragmentării, ca fiind legat automat de creșterea instabilității regiune, oferind totodată și soluția pentru combaterea acestor amenințări - adoptarea unei strategii comune, de asumare colectivă a responsabilității, menite să se ridice la nivelul așteptărilor cetățenilor europeni care percep UE drept furnizor de securitate la nivel global, acest lucru era posibil doar printr-o acțiune comună și unitate la nivelul statelor membre.

În plus, consider interesant de observat și modul în care ÎR, indirect, face referire la continuarea și intensificarea procesului de integrare în domenii precum securitatea și apărarea europeană, aducând în discuție operațiunile militare în care UE era angrenată, dar și ideea că la nivel european "puterea necoercitivă și cea coercitivă merg mână în mână. Mai mult, referitor la prioritățile comune de politică externă ale UE identificate în cadrul Strategiei globale a UE, acestea vizau aspecte precum securitatea Uniunii; reziliența statelor și societăților din vecinătatea de est și de sud a UE; elaborarea unei abordări integrate a conflictelor; ordinele regionale de cooperare; guvernarea globală pentru secolul XXI.

Prezentul document face referire și la relegitimarea proiectului european prin aspecte precum: credibilitate, unitate și continuarea integrării. În plus, credibilitatea Uniunii depindea de investițiile în politica externă și în special cele în domeniul securității și apărării, având drept scop intervenția în crizele externe pentru a consolida capacitățile partenerilor și pentru a garanta securitatea UE. Cu alte cuvinte, soluția propusă de către ÎR presupune unitate la nivelul statelor membre pentru traversarea amenințărilor, dar și pentru realizarea unei Uniuni mai puternice, cu un rol colectiv activ în lume, ținând totodată cont de interesele, principiile și prioritățile comune. În plus, consider că ÎR aduce în prim plan pentru legitimarea acțiunilor de politică externă și securitate ideea că cetățenii europeni sunt aceia care au nevoie de unitate atât la nivelul obiectivelor statelor membre, cât și la nivelul acțiunilor generate de politicile UE. Mai mult, este indusă ideea că ultima dorință a cetățenilor în această lume extrem de fragilă și măcinată de conflicte ar fi să asiste la fragmentarea UE, un proiect de succes care a contribuit la asigurarea a 70 de ani de pace.

Actorii funcționali, definiți de către teoreticienii Școlii de la Copenhaga ca reprezentând acei actori care influențează în mod decisiv decizia din domeniul securității politice, i-am

identificat ca fiind partidele politice de extremă dreaptă/naționaliste existente la nivelul statelor membre, dar și pericolul reprezentat de către rețelele teroriste care activează atât pe teritoriul statelor membre, cât și în statele de origine ale refugiaților, profund măcinate de conflicte (Siria, Irak, etc). **Audiența**, cea care aprobă, legitimează și asigură succesul acțiunii de securitizare, în cazul procesului de securitizare al frontierelor europene, am identificat-o ca fiind formată din populația statelor membre, cele peste 500 milioane de locuitori. **Condițiile facilitatoare** ale actului discursiv, menite să îi asigure succesul le-am identificat după cum urmează: condițiile interne derivă din folosirea aproape obsesivă în cadrul discursului oficial european a unor cuvinte precum securitate, unitate, integrare, amenințări externe, migrație, frontiere comune, solidaritate, norme comune, cetățeni europeni, având misiunea de a se impregna în imaginarul audienței, devenind condiții sine qua non, contribuind astfel la legitimarea acțiunii UE de fortificare a granițelor sale, în ciuda criticilor internaționale dure, precum și condițiile externe reprezentate prin teama justificată provocată de atentatele teroriste din statele membre, materializată prin prezentarea publică a cazurilor de comportament agresiv ale unor solicitanți de protecție internațională și contrareacția generată în rândul statelor membre, contextul generat de alegerile europarlamentare din anul 2019 și presiunea reprezentată de pericolul naționalismului de extremă dreaptă.

Ultimul capitol este dedicat identificării noilor evoluții la nivelul securității europene și a nevoii de regândire a politicii europene privind migrația și azilul. În acest sens, am arătat faptul că dincolo de provocările pe care criza europeană a refugiaților sirieni le-a adus Uniunii și *leadership* - ului său, aceasta a reprezentat și o oportunitate pentru întărirea proiectului european prin continuarea integrării în domeniul Politicii Europene de Securitate și Apărare Comună (PSAC). Astfel, am analizat toate inițiativele europene din domeniul apărării după anul 2015 și în special odată cu adoptarea Strategiei Globale a UE în domeniul politicii externe și de securitate (SGUE) din 2016, când a fost definită și strategia pentru PSAC, percepută drept un element esențial atât pentru credibilitatea UE în plan extern, motivată de dorința de a răspunde crizelor și pentru a consolida capacitățile partenerilor, precum și pentru a garanta securitatea. În noiembrie 2016 a fost prezentat Planul de implementare privind apărarea, ce presupunea desfășurarea unui proces anual coordonat de revizuire privind apărarea (CARD), cu accent pe cheltuieli; îmbunătățirea capacității UE de reacție rapidă recurgând, printre altele, la grupări tactice ale UE; un nou mecanism unic de cooperare structurată permanentă (PESCO) pentru

statele membre care doresc să își asume angajamente mai mari în materie de securitate și apărare, precum și crearea unui Fond european de apărare. Conturarea acestei politici a urmat și în perioada 2017-2019, când am asistat la evoluții majore în acest domeniu, fapt pentru care sunt de părere că în ciuda provocărilor generate de criza europeană a refugiaților și care au condus la întărirea imaginii de fortăreață, sunt de părere că aceasta ar putea privi și drept o oportunitate pentru continuarea integrării europene, în domenii care anterior s-au confruntat cu un puternic refuz din partea statelor membre, după cum a fost și cazul politicii de apărare.

Cea de-a doua parte a capitolului patru este dedicată identificării principalelor caracteristici ale unei noi politici europene privind azilul și migrația, luând în considerare atât recente evoluții de la nivel european, cât și pe baza răspunsurilor primite în cadrul interviurilor realizate cu reprezentanții Comisiei Europene, UNHCR România, autorităților naționale, ONG-urilor de profil și nu în ultimul rând cu refugiații sirieni. Adoptarea unei abordări comprehensive privind migrația și azilul este prezentă printre prioritățile noii Comisii Europene, fiind motivată de dorința de a întări capacitatea de leadership global al UE prin intensificarea relațiilor cu vecinii săi. Din punctul meu de vedere, esențial pentru credibilitatea UE pe plan extern ca aceasta să rămână un loc de refugiu pentru cei care fug de persecuție, precum și o destinație atrăgătoare pentru cei care sosesc pe teritoriul său în speranța unei vieți mai bune, iar această apreciere are la bază ideea onorării în practică a valorilor și angajamentelor expuse în discursul public, printre care se numără și protecția refugiaților. În acest sens, consider că este nevoie de este nevoie de un set de măsuri de bază, combinate cu politică comună coerentă și clară, ce ar trebui să aibă drept scop final restabilirea încrederii în capacitatea Uniunii Europene de a genera convergența eforturilor europene și naționale pentru a găsi soluții la problematica azilului și migrației, îndeplinindu-și totodată obligațiile internaționale și etice, dar și pentru a conlucra într-o manieră efecace, în conformitate cu principiile solidarității și responsabilității comune. În cadrul interviurilor realizate am întrebat reprezentanții instituțiilor care activează în acest domeniu cu privire la modul în care aceștia consideră ar trebui să arate noua politică europeană de azil și migrație și ce ar trebui să prioritizeze în această nouă abordare - protecția refugiaților sau securizarea granițelor exterioare ale UE. În acest sens, deși este recunoscut meritul UE de a fi capabilă să gestioneze mai eficient politica migrației și azilului dacă ar intra competența sa exclusivă, în actualele condiții majoritatea respondenților consideră că acest lucru nu este fezabil, fiind de părere că s-ar dovedi mai utilă o noua politică europeană de azil și migrație ce presupune

un echilibru între respectarea drepturilor fundamentale ale refugiaților și nevoia de a controla migrația, astfel încât să poată fi gestionată în mod rezonabil în beneficiul tuturor celor în cauză. Din punctul meu de vedere, noua politică europeană privind azilul și migrația trebuie să cuprindă, dincolo de acest echilibru între protecția refugiaților și securizarea frontierelor, două componente esențiale - una internă și una externă. Componenta externă presupune capacitatea UE de a se implica dincolo de frontierele sale, în vecinătatea sa imediată, în virtutea solidarității și responsabilității față de aceste țări, principii asumate și în cadrul tratatelor europene, iar cea internă trebuie să cuprindă atât extinderea competențelor comune privind protejarea și integrarea refugiaților prin adoptarea unor noi politici comune cuprinzătoare și adecvate în aceste domenii, precum și dezvoltarea capacității UE ca, pe baza lecțiilor învățate, să poată fi pregătită să răspundă unor viitoare situații de tipul crizei europene a refugiaților din anul 2015.

Ultima parte cuprinde studiul de caz realizat în cazul României, pornind prin a prezenta și analiza sistemul național de azil, implicarea autorităților naționale în criza europeană a refugiaților sirieni din anul 2015, precum și evoluțiile ulterioare. În ceea ce privește sistemul național de azil, consider că este unul destul de echilibrat cu privire la nevoia de protecție a refugiaților și cea de securizare a frontierelor. În plus, am identificat aportul pozitiv al României la soluționarea crizei europene a refugiaților prin participarea noastră la programul de relocare al UE, dovadă a angajamentului nostru la solidaritatea și împărțirea responsabilităților pentru protecția și acordarea de asistență refugiaților. Această idee a fost împărtășită de majoritatea persoanelor intervievate, care consideră că țara noastră a fost destul de activă la nivel european, luând parte la procesele decizionale legate direct sau indirect de criza refugiaților și a migrației din anul 2015, fiind totodată semnatară tuturor documentelor internaționale privind azilul și drepturile refugiaților.

În plus, respondenții au făcut referire și la asistență umanitară pe care România o acordă în beneficiul refugiaților din Siria în valoare de 5.3 milioane de euro pentru atenuarea efectelor generate de conflict asupra copiilor și asupra populației siriene aflată pe teritoriile statelor învecinate, demonstrând angajarea activă a țării noastre la eforturile comunității internaționale de gestionare a crizelor umanitare; la participarea la operațiunile din Marea Mediterană pentru oprirea fluxului de refugiați și salvarea persoanelor în nevoie de ajutor; la adoptarea în anul 2015 a Strategiei Naționale privind Imigrația pentru perioada 2015-2018, ce avea drept scop crearea

un sistem flexibil de admitere și de a monitoriza cu atenție cetățeni din anumite state care au potențialul de a afecta siguranța națională. La final, după această analiză, deși sunt deplin conștientă de faptul că România nu s-a regăsit printre statele membre care s-au confruntat cu un număr mare de refugiați și că există o multitudine de aspecte ce ar putea fi îmbunătățite în domeniul azilului în România, însă cu toate acestea consider că țara noastră poate fi percepută drept un exemplu de bune practici în regiune, mai ales prin comparație statele vecine și măsurilor de limitare a accesului adoptate de către acestea ca urmare a crizei europene a refugiaților.

Principalele concluzii prezente lucrări de cercetare își au originile întocmai în **obiectivul principal** al acesteia, ce presupune realizarea unei **analize amănunțite a evoluțiilor din cadrul politicii de securizare a frontierelor Uniunii Europene în contextul crizei refugiaților sirieni din anul 2015, utilizând perspectiva securității drept un fenomen construit social, propusă de constructivism și în special de către reprezentanții de Școlii de la Copenhaga, din dorința de a propune o alternativă viabilă pentru politica europeană comună de azil și migrație.**

În conformitate cu tratatele UE din domeniul migrației și azilului, atribuțiile comune din domeniu vizează stabilirea unei abordări armonioase, generate de nevoia de a găsi un echilibru între securitatea națională și/sau europeană, în timp ce modelul european de securitate presupune o interdependență între securitatea internă și externă, confruntându-se cu provocări generate de aspecte de fac referire la: "protecția drepturilor și a libertăților; îmbunătățirea cooperării și a solidarității între statele membre; abordarea insecurității și nu doar a efectelor acesteia; stabilirea priorităților în materie de prevenire și anticipare; implicarea tuturor sectoarelor care dețin un rol în protecția publică (politic, economic, social); informarea cetățenilor cu privire la politicile de securitate; și în cele din urmă, recunoașterea interdependenței dintre securitatea internă și cea externă în stabilirea unei abordări de securitate globală cu țările terțe". În acest sens, **consider că inițiativele UE de a stabili un cadru unitar și cuprinzător asupra migrației și azilului nu și-au atins efectele dorite din cauza faptului că securității europene i-au fost identificate drept provocări întocmai aceste aspecte.** Astfel, pentru mine este paradoxal faptul că, deși legislația UE din domeniu azilului este una extrem de cuprinzătoare, fiind parte integrantă a JAI, aceasta cade sub incidența interguvernamentalismului, iar statele refuza să adopte o poziție comună cu privire la gestionarea comună a crizei europene a refugiaților fiindcă se află la limita dintre

obligățiile umanitare și cele ce țin de securitatea internă a Uniunii și în special a propriilor cetățeni.

Criza siriană reprezintă cel mai mare dezastru umanitar după cel de-al doilea Război Mondial și principalul răspuns la UE a venit în decembrie 2014 odată cu înființarea Fondul Fiduciar Regional al UE (Fondul Madad). Preocuparea UE pentru situația din Siria a continuat și în anii următori, culminând cu prioritățile exprimate în anul 2018, în cadrul conferinței "Bruxelles II: Sprijinind viitorul Siriei și al regiunii", prin care se dorea oferirea unor soluții politice, umanitare și regionale pentru Siria. Din punctul meu de vedere, Siria reprezintă unul dintre cele mai bune exemple pentru a putea înțelege mai bine noua abordare a UE privind zona MENA. Datorită importanței sale regionale, precum și potențialul impact pe care o intervenție militară în Siria l-ar fi avut, UE a adoptat o abordare politică și umanitară asupra conflictului sirian, unindu-și forțele pentru a lupta cu un rău mai mare - Statul Islamic și efectele sale. Astfel, consider că în cazul Siriei, UE a urmărit în primul rând stabilizarea situației din țară prin finalizarea conflictului, începerea unui proces de tranziție politică bazat pe eforturi de construire a păcii și combaterea extremismului violent și a sectarismului care să permită ulterior reîntoarcerea refugiaților în țara lor, fiind totodată principalul donator în ceea ce privește asistență umanitară cu peste 10.8 miliarde de euro mobilizați împreună cu statele membre pentru asistență umanitară, dezvoltare, economică și pentru stabilizare.

Ceea ce eu numesc criza europeană a refugiaților sirieni a fost declanșată la începutul anului 2015, fiind caracterizată de numărul impresionant de traversări ilegale detectate de FRONTEX pe teritoriul UE, în jurul a peste 1,822.337 astfel de traversări, preponderent pe ruta Mediteranei de est (885.386), ruta Balcanilor de vest (764.038) și ruta central Mediteraneană (153.946), în comparație cu cele înregistrate în anul 2014 ce însumau doar 282.962 astfel de cazuri. Sunt de părere că prezenta situație este una fără precedent fiindcă a presupus venirea unui număr impresionant de oameni spre statele membre aflate la frontierele UE, determinându-le să acționeze în direcția unor situații inedite prin ridicarea de garduri, crearea unor cordoane de jandarmi, folosirea de gaze lacrimogene pentru a opri "exodul", în timp ce statele din vest au început să își organizeze pozițiile politice în direcția adoptării unor politici extrem de variate, pornind de la primirea necondiționată a imigranților, până la a determina și statele din est să își deschidă necondiționat granițele în fața acestui aflus masiv refugiați. Cu alte cuvinte, ignorarea chestiunilor sensibile ce țin de securitatea, de apărarea, de ordinea internă a statelor și adoptarea

unor poziții de forță în chestiunea "cotelor obligatorii" de imigranți la nivelul UE", fără o consultare în prealabil anunța un dezacord politic de profunzime ce ar fi putut periclita pe termen mediu și lung consensul și coeziunea politică la nivel decizional, prin îndepărtarea de spiritul democratic, de consultare și liberă negociere, de respect și cooperare pe baze egale dintre statele UE.

Consider că inabilitatea UE și a statelor membre de a gestiona în comun criza refugiaților, derivă din faptul că se află la limita dintre obligațiile umanitare și cele ce țin de securitatea internă a Uniunii și a propriilor cetățeni și pot spune că odată cu amploarea crizei refugiaților sirieni declanșată în anul 2015, UE a realizat că se confruntă cu o problemă unică, complicată, cu multiple dimensiuni ce presupune o analiză profundă și coerentă asupra pentru a se ajunge la un tablou complex asupra chestiunii migrației și a găsi soluțiile optime atât din punct de vedere umanitar, cât și din punctul de vedere al securității comune europene. Din păcate însă, din cauza urgenței și presiunii la care erau supuse statele membre de graniță, ideea închiderii frontierelor și relocarea refugiaților de pe teritoriul european către țările terțe, în scopul reducerii presiunii, a câștigat din ce în ce mai mult teren în defavoarea chestiunii umanitare. În acest sens, consider că principalele măsuri adoptate de UE pentru a răspunde crizei refugiaților pot fi sintetizate în două tipuri de acțiuni. În acest sens, avem pe de-o parte aspectele ce țin de realizarea unor "*smart borders*" care au întărit ideea că Europa se prezintă ca o fortăreață, la care se adaugă și modificarea regulamentului Dublin. Pe de cealaltă parte de-a face avem cu aspecte ce implică statele terțe, prin negocierile privind încheierea unor acorduri de readmisie sau o mai bună punere în aplicare a acordurilor existente, în scopul de a reducerii numărului de refugiaților aflați pe teritoriul UE către țări terțe "sigure" precum Pakistan, Turcia, Libia și Balcanii de Vest, la rândul lor măcinate de conflicte în trecutul recent. La final, doresc să întăresc ideea că principala metodă de gestionare a crizei europene a refugiaților viza în primul rând reducerea numărului de sosiri pe teritoriul său, presupunând totodată și un proces de securizare a granițelor externe comune.

Procesul de securizare a frontierelor UE, definit în termenii Școlii de la Copenhaga, are la bază ideea că odată cu criza europeană a refugiaților asistăm la o schimbare de paradigmă privind azilul și migrația, atât la nivelul UE ca întreg, cât și la nivelul statelor membre. În plus, consider că efectul imediat al prezentei crize a constat într-un proces de securizare al frontierelor Uniunii în termenii Școlii de la Copenhaga, prin faptul că situația excepțională

generată de presiunea exercitată de valurile de refugiați și atitudinea de respingere a solidarității au permis adoptarea de către statele membre a unor politici anti-imigraționiste și de îngrădire a frontierelor la nivelul individual al acestora, contrare angajamentelor asumate prin aderarea la spațiul Schengen și semnarea tratatelor internaționale.

Pornind de la ideea teoreticienilor Școlii de la Copenhaga ce consideră că securitatea politică trebuie definită drept stabilitatea organizațională a ordinii sociale și amenințările percepute în sectorul politic sunt cele la adresa legitimității sau a recunoașterii unor unități politice sau ale unor *pattern*-uri esențiale de tipul unor structuri, procese sau instituții, existente între ele, consider că stabilitatea instituțională a UE derivă din modul în care aceasta este definită prin Tratatul de la Lisabona, drept o comunitate de valori comune statelor membre ce prioritizează respectul pentru demnitatea umană, libertatea, democrația, egalitatea, statul de drept și respectarea drepturilor omului, într-o societate europeană. Rolul de pilon al ordinii internaționale este evidențiat prin existența principiilor comune asumate de statele membre prin TL, ce fac referire la acțiunea externă a UE. Cu alte cuvinte, consider că Uniunea poate fi identificată drept o organizație supranațională în termenii Școlii de la Copenhaga, caracterizată de o stabilitate a ordinii sociale generate de sistemul de principii comune promovat atât la nivelul statelor membre, cât și la nivel global.

Prin procesul de securitzare al frontierelor Uniunii Europene înțeleg faptul că situația excepțională generată de presiunea exercitată de valurile de refugiați a condus la atitudinea de respingere a solidarității atât la nivelul statelor membre, cât și față de persoanele aflate în suferință, culminând cu adoptarea politicilor anti-imigraționiste și de îngrădire a frontierelor naționale. În acest sens, consider că una dintre principalele amenințări percepute la adresa securității politice a UE o reprezintă contestarea și/sau negarea principiului integrării europene, fiind percepută drept o amenințare existențială pentru UE, similară cu cea la adresa suveranității naționale a unui stat, care, în opinia mea, a fost amenințată în timpul declanșării crizei refugiaților, prin faptul că unele state membre precum Ungaria, Polonia, Grecia, Italia, depășite fiind de magnitudinea acestui fenomen, au contestat principiile și valorile europene asumate anterior prin tratate, prin faptul că au recurs la o serie de măsuri anti-imigraționiste și anti-europene, total contrare spiritului european promovat de către UE, care, în final, au condus practic la suspendarea prevederilor comune asumate prin regulamentele Dublin, chiar și Schengen, care nu avea legătură cu politica de azil și migrație.

În ceea ce privește actorul securizator, cel care prezintă și asumă public decizia europeană comună de securizare a obiectului referent, consider că în actualul proces de securizare a frontierelor este reprezentat de către Înaltul Reprezentant al Uniunii pentru Afaceri Externe și Politică de Securitate, căruia i-a revenit misiunea de a pregăti și prezenta Strategia globală a UE în domeniul politicii externe și de securitate (SGUE), un document de poziție al UE, esențial pentru a înțelege logica din spatele acțiunilor Uniunii generate ca urmare a crizei europene a refugiaților din 2015, prin care au fost evidențiate amenințările cu care se confrunta UE, precum și principalele soluții. Actorul securizator identifică pericolul fragmentării ca fiind principala amenințare la adresa UE, iar soluția propusă viza adoptarea unei strategii comune, de asumare colectivă a responsabilității, de continuare și accentuare a procesului de integrare, prin intensificarea cooperării în domeniul securității și apărării europene. Cu alte cuvinte, pentru ÎR unitatea UE reprezenta soluția esențială și urgentă la amenințările generate de lumea complexă a secolului XXI.

Actorii funcționali, definiți de către teoreticienii Școlii de la Copenhaga ca reprezentând acei actori care influențează în mod decisiv decizia din domeniul securității politice, i-am identificat ca fiind partidele politice de extremă dreaptă/naționaliste existente la nivelul statelor membre, dar și pericolul reprezentat de către rețelele teroriste care activează atât pe teritoriul statelor membre, cât și în statele de origine ale refugiaților, profund măcinate de conflicte (Siria, Irak, etc). Audiența, cea care aprobă, legitimează și asigură succesul acțiunii de securizare, în cazul procesului de securizare al frontierelor europene, am identificat-o ca fiind formată din populația statelor membre, cele peste 500 milioane de locuitori. Condițiile facilitatoare ale actului discursiv, menite să îi asigure succesul le-am identificat după cum urmează: condițiile interne derivă din folosirea aproape obsesivă în cadrul discursului oficial european a unor cuvinte precum securitate, unitate, integrare, amenințări externe, migrație, frontiere comune, solidaritate, norme comune, cetățeni europeni, având misiunea de a se impregna în imaginarul audienței, devenind condiții *sine qua non*, contribuind astfel la legitimarea acțiunii UE de fortificare a granițelor sale. Condițiile externe consider că sunt reprezentate prin: teama provocată de atentatele teroriste din statele membre; prezentarea publică a cazurilor de comportament agresiv ale unor solicitanți de protecție internațională și contrareacția generată în rândul statelor membre; contextul generat de alegerile europarlamentare din anul 2019 și presiunea reprezentată de pericolul naționalismului de extremă dreaptă.

Prin cele prezentate anterior, consider că odată cu declanșarea crizei europene a refugiaților sirieni am fost martorii unui proces de securitzare a frontierelor europene de succes prin prisma faptului că gestionarea frontierelor UE a reușit să recapete atributul supranațional în imaginarul cetățenilor europeni (audiența procesului de securitzare) și orice acțiune întreprinsă de UE în scopul apărării acestora a devenit una legitimă, atingându-și scopul final de a reduce numărul de refugiați. Mai mult, prin existența unor ample manifestații împotriva refugiaților, coroborate cu intensificarea unor activități teroriste pe teritoriul european, consider că s-a promovat ideea că valul de refugiați reprezintă o amenințare pentru securitatea europeană (contextul de amenințare excepțională), fapt pentru care fortificarea granițelor a devenit soluția cea mai la îndemână pe termen scurt.

Ultima parte a obiectivului lucrării de cercetare consta în dorința de a propune o alternativă viabilă pentru politica europeană comună de azil și migrație. În acest sens, cel de-al patrulea capitol a fost dedicat conturării unor soluții menite pentru regândirea politicii europene privind migrația, prin identificarea noilor evoluții existente la nivelul securității UE, urmare a crizei europene a refugiaților sirieni, pornind de la ideea că UE își poate exercita rolul de actor global doar în momentul în care va ajunge să vorbească cu o singură voce pe plan internațional. În acest sens, am arătat faptul că dincolo de provocările pe care criza europeană a refugiaților sirieni le-a adus Uniunii și *leadership*-ului său, aceasta a reprezentat și o oportunitate pentru întărirea proiectului european prin continuarea integrării în domeniul Politicii Europene de Securitate și Apărare Comună (PSAC), idee materializată prin intermediul Strategiei Globale a UE în domeniul politicii externe și de securitate (SGUE) din 2016, când a fost definită și strategia pentru PSAC, percepută drept un element esențial atât pentru credibilitatea UE în plan extern, motivată de dorința de a răspunde crizelor și pentru a consolida capacitățile partenerilor, precum și pentru a garanta securitatea UE. Cu alte cuvinte, UE urmărea crearea unor capacități europene prin intermediul cărora să poată gestiona crizele externe, dar care să contribuie și la protejarea membrilor și instituțiilor sale, abordând o serie de provocări precum: terorismul, amenințările hibride, securitatea cibernetică și energetică, criminalitatea organizată și gestionarea frontierelor externe. Operaționalizarea PSAC a continuat și în perioada 2017-2019, când am asistat la o serie de evoluții majore în acest domeniu. După analizarea tuturor inițiativelor europene din domeniul apărării, sunt de părere că în ciuda provocărilor generate de criza europeană a refugiaților și care au condus la întărirea imaginii de fortăreață, aceasta ar putea

privită și drept o oportunitate pentru continuarea integrării europene, în domenii care anterior s-au confruntat cu un puternic refuz din partea statelor membre, cum a fost și cazul politicii de apărare, iar exemplul de succes al cooperării consolidate pe apărare poate fi ușor extrapolat și în politica europeană a azilului și migrației, în direcția transformării și adaptării acesteia pentru a răspunde în mod cuprinzător și eficient provocărilor întâlnite odată cu criza europeană a refugiaților din anul 2015.

În ceea ce privește identificarea principalelor caracteristici ale unei noi politici europene privind azilul și migrația, am avut în vedere atât recente evoluții de la nivel european, cât și răspunsurile primite în cadrul interviurilor realizate cu reprezentanții Comisiei Europene, UNHCR România, autorităților naționale, ONG-urilor de profil și nu în ultimul rând, cu refugiații sirieni. Adoptarea unei abordări comprehensive privind migrația și azilul este prezentă printre prioritățile noii Comisii Europene, fiind motivată de dorința de a întări capacitatea de leadership global al UE prin intensificarea relațiilor cu vecinii săi. Din punctul meu de vedere, esențial pentru credibilitatea UE pe plan extern ca aceasta să rămână un loc de refugiu pentru cei care fug de persecuție, precum și o destinație atrăgătoare pentru cei care sosesc pe teritoriul său în speranța unei vieți mai bune. În acest sens, consider că este nevoie de un set de măsuri de bază, combinate cu politică comună coerentă și clară, ce ar trebui să aibă drept scop final restabilirea încrederii în capacitatea Uniunii Europene de a genera convergența eforturilor europene și naționale pentru a găsi soluții la problematica azilului și migrației, îndeplinindu-și totodată obligațiile internaționale și etice, dar și pentru a conlucra într-o manieră eficientă, în conformitate cu principiile solidarității și responsabilității comune.

În opinia mea, **noua politică europeană de azil și migrație presupune un echilibru între respectarea drepturilor fundamentale ale refugiaților și nevoia de a controla migrația, astfel încât să poată fi gestionată în mod rezonabil în beneficiul tuturor celor în cauză. Mai mult, consider că trebuie să aibă la bază următoarele principii generale: UE trebuie să dețină capacitatea de a curma suferința umană și de a se implica activ în statele situate la granițele sale exterioare (din Ucraina până în MENA); este esențial pentru credibilitatea UE în plan extern ca aceasta să rămână un loc de refugiu pentru cei care fug de persecuție, precum și o destinație atrăgătoare pentru cei care sosesc pe teritoriul său în speranța unei vieți mai bune; scopul final al unei politici europene comune privind azilul și migrația trebuie vizeze restabilirea încrederii în capacitatea Uniunii Europene de a genera**

convergența eforturilor europene și naționale pentru a găsi soluții la această problemă, în conformitate cu principiile solidarității și responsabilității comune; asumarea comună a ideii că niciun stat membru nu poate găsi singur soluții pentru gestionarea azilului și migrației, fiind nevoie de o abordare nouă, cu un caracter european mai pronunțat, capabilă să utilizeze toate politicile și instrumentele aflate la dispoziția UE – combinând politicile interne și externe pentru a obține rezultate optime; este nevoie de o nouă politică europeană pentru azil și migrație, preponderent comună, care să asigure un echilibru perfect între nevoia de protecție și integrare a refugiaților și securizarea frontierelor, corectând totodată politicile existente la nivelul statelor membre și contribuind la o sensibilizare și o înțelegere a nevoilor speciale ale refugiaților de către statele membre.

Dincolo de aceste principii generale pe baza cărora ar trebui fundamentată viitoarea politică europeană privind migrația și azilul, am identificat, pe baza analizei documentelor și interviurilor realizate, **principalele aspecte pe care aceasta trebuie să le cuprindă, cu referire la: finalizarea reformei SECA; instituirea unui mecanism de redistribuire a refugiaților între statele membre, direct proporțional cu posibilitățile financiare și capacitățile de cazare individuale ale fiecărui stat membru și care să presupună și oferirea de stimulente și accesul la finanțări suplimentare pentru statele membre care se arată deschise spre a primi refugiați; eliminarea ideii de obligativitate pentru statele membre de a-și prelua cotele, aceasta fiind înlocuită cu plata fondurilor echivalente integrării în cazul statelor care nu doresc să primească refugiații; facilitarea și prioritizarea relocării în vederea obținerii statutului de refugiat într-un stat membru în care există posibilitatea de cazare și integrare pentru minorii neînsoțiți și persoanele vulnerabile; adoptarea unor măsuri punctuale de combatere a populismului și extremei drepte prin încurajarea respectării solidarității atât la nivelul UE, cât și față de țările terțe; respectarea și aplicarea deciziilor CJUE cu privire la returnarea refugiaților; descurajarea migrației ilegale prin introducerea unor rute legale, prin crearea unor birouri EASO de tipul actualelor *hotspots*-uri existente în Grecia și Italia la nivelul statelor terțe precum Turcia, Iordania, Liban, Libia, s.a, prin intermediul cărora să fie demarată procedura de azil, pe modelul sistemului de relocare al UNHCR și complementar acestuia și nu în ultimul rând, o implicare proactivă în soluționarea conflictului din Siria și finanțarea reconstrucției post conflict a orașelor cele mai afectate de război.**

Concluzionând, sunt de părere că **o politică europeană de succes în materie de azil și migrație** trebuie să cuprindă **două componente**: externă și internă. În ceea ce privește **componenta externă, aceasta presupune capacitatea UE de a se implica dincolo de frontierele sale, în vecinătatea sa imediată, în virtutea solidarității și responsabilității față de aceste țări, principii asumate și în cadrul tratatelor europene.** În acest sens este nevoie de un angajament consolidat din partea UE în afara granițelor sale prin dezvoltarea unor sisteme de azil durabile, susținerea operațiunilor umanitare în funcție de necesități, adoptarea abordării asistenței orientate către dezvoltare, extinderea oportunităților pentru căi sigure și dezvoltarea unei abordări comune, reglementate a migrației. Din punctul meu de vedere, aceste recomandări au fost atinse în cadrul propunerilor pentru o nouă politică europeană privind migrația și azilul prezentate anterior. **Componenta internă a politicii de azil și migrație trebuie să presupună atât extinderea competențelor comune privind protejarea și integrarea refugiaților prin adoptarea unor noi politici comune cuprinzătoare și adecvate în aceste domenii, precum și dezvoltarea capacității UE ca pe baza lecțiilor învățate să poată fi pregătită să răspundă unor viitoare situații de tipul crizei europene a refugiaților din anul 2015.**

În ceea ce privește studiul de caz realizat în cazul României, am pornit prin a analiza sistemul național de azil, implicarea autorităților naționale în criza europeană a refugiaților sirieni din anul 2015, precum și evoluțiile ulterioare. Referitor la sistemul național de azil, consider că este unul destul de echilibrat cu privire la nevoia de protecție a refugiaților și cea de securizare a frontierelor. Mai mult, am identificat aportul pozitiv al României la soluționarea crizei europene a refugiaților prin participarea noastră la programul de relocare al UE, dovadă a angajamentului nostru la solidaritatea și împărțirea responsabilităților pentru protecția și acordarea de asistență refugiaților. Această idee a fost împărtășită de majoritatea persoanelor intervievate, care au considerat că țara noastră a fost destul de activă la nivel european, luând parte la procesele decizionale legate direct sau indirect de criza refugiaților și a migrației din anul 2015, fiind totodată semnatară tuturor documentelor internaționale privind azilul și drepturile refugiaților. În plus, s-a făcut referire la aspecte precum asistență umanitară pe care România o acordă în beneficiul refugiaților din Siria în valoare de 5.3 milioane de euro pentru atenuarea efectelor generate de conflict asupra copiilor și asupra populației siriene aflată pe teritoriile statelor învecinate, demonstrând angajarea activă a țării noastre la eforturile comunității internaționale de gestionare a crizelor umanitare; participarea la operațiunile din Marea

Mediterană pentru oprirea fluxului de refugiați și salvarea persoanelor în nevoie de ajutor; adoptarea în anul 2015 a Strategiei Naționale privind Imigrația pentru perioada 2015-2018, ce avea drept scop crearea un sistem flexibil de admisie și de a monitoriza cu atenție cetățeni din anumite state care au potențialul de a afecta siguranța națională. La final, după această analiză, deși sunt deplin conștientă de faptul că România nu s-a aflat printre statele membre care s-au confruntat cu un număr mare de refugiați și că există o multitudine de aspecte ce ar putea fi îmbunătățite în domeniul azilului în România, consider că țara noastră poate fi percepută drept un exemplu de bune practici în regiune, mai ales prin comparație statele vecine și măsurile pe care acestea le-au adoptat în direcția limitării accesului ca urmare a crizei europene a refugiaților.

Concluzionând, sunt de părere că prin cele identificate și prezentate în cadrul prezentei lucrări de cercetare am reușit în misiunea de a răspunde obiectivului principal de cercetare și ipotezelor stabilite pentru cercetarea mea. În acest sens, am realizat atât analiza amănunțită a evoluțiilor din cadrul politicii de securitizare a frontierelor UE ca urmare a crizei europene a refugiaților sirieni, iar în baza cercetării și a interviurilor realizate am putut propune o alternativă viabilă pentru politica europeană comună de azil și migrație. Aceasta din urmă reprezentând practic și noutatea tematicii abordate, fiindcă am fost capabilă se prezint o serie de principii generale privind viitoarea politică europeană comună de azil și migrație, luând în considerare atât abordarea instituțiilor europene și naționale, cât și a refugiaților, beneficiarii direcți ai acesteia.